

Justitiedepartementet
Åklagarenheten
103 33 Stockholm
Ju2018/04023/Å

Remissyttrande - Rättssäkerhetsgarantier och hemliga tvångsmedel (SOU 2018:61)

Helsingborgs tingsrätt har anmodats att yttra sig över betänkandet och får med anledning av detta framföra följande.

Sammanfattning

Tingsrätten instämmer i stort i utredningens förslag och tillstyrker att de läggs till grund för lagstiftning. Några förtydliganden vad gäller regleringen av överskottsinformation och hur postkontrollen närmare ska regleras föreslås. Tingsrätten har även i övrigt vissa synpunkter.

Förteckning över sidomaterial

Tingsrätten välkomnar förslaget att den misstänkte och dennes försvarare på begäran ska få en förteckning över förundersökningens sidomaterial ("slasken"). Förslaget innebär att den misstänkte ges bättre förutsättningar att kunna tillvarata sitt försvar vid vidlyftigt och omfattande utredningsmaterial, varmed även rätten till en rättvis rättegång främjas. Av förslaget framgår att de handlingar som den misstänkte på grund av sekretess inte kunnat få del av - så långt det är möjligt - ska beskrivas i förteckningen. Det är också positivt ur ett rättssäkerhetsperspektiv, eftersom det möjliggör att försvaret kan skapa sig en bild av allt material som förekommit i utredningen. Det är dock viktigt att material eller uppgifter vars röjande skulle kunna medföra risker för personers liv eller hälsa (t.ex. indirekta uppgifter som kan avslöja en informatör) skyddas på ett tillräckligt säkert sätt. Hur avgränsningarna här ska göras kan behöva utvecklas något i den fortsatta beredningen.

Postkontroll

I förslaget föreslås att åklagarna och domstolarna får en skyldighet att i beslutet avseende postkontroll ange vilka försändelser detta omfattar. Förutsatt att det ställs realistiska krav på preciseringen av vilka försändelser som omfattas är det en godtagbar och, som också utredningen funnit, nödvändig förändring. Syftet med postkontroll är dock ofta att utreda vem avsändaren är eller vad försändelsen innehåller. Vid en alltför strikt tillämpning av kravet på angivande av vilka försändelser som omfattas riskerar emellertid postkontrollen att bli en chimär. Utredningen tycks dock inte utesluta att det i beslutet exempelvis kan anges alla försändelser till eller från en viss adressat. En sådan avgränsning är också rimlig och tillräckligt precis för att kunna ligga till grund för ett tvångsmedelsbeslut. Det kan också tänkas finnas andra sådana avgränsningar av

liknande slag, t.ex. kuvert av viss typ som man misstänker kommer från samma avsändare som också bör kunna godtas.

Personkrets

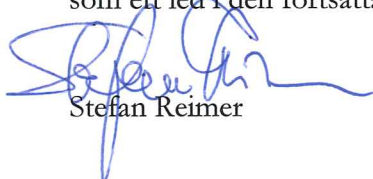
Tingsrätten välkomnar förtydligandet att hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation endast ska få avse samtal eller meddelanden som den som tvångsmedlet riktar sig mot deltar i. Förändringen skapar enligt tingsrätten en större förutsebarhet för enskilda och ett starkare skydd av den personliga integriteten. Det är också nödvändigt att detta framgår direkt i lag.

Överskottsinformation

Förslaget om ändring i regleringen avseende användande av överskottsinformation är väl avvägt. Tingsrätten instämmer i bedömningen att det inte finns någon överhängande risk för missbruk av användande av hemliga tvångsmedel som följd av den föreslagna regleringen. Det är också ur rättssäkerhetssynpunkt bra att det föreslås att åklagare alltid ska fatta beslut om användning av överskottsinformationen. Utredningens förslag medför dessutom att det blir tydligare för den enskilde hur överskottsinformationen får användas, vilket i sin tur gör det mer förutsebart och lättillämpat. Den nuvarande regleringen med olika strafftrösklar och användningsförbud kan på goda grunder ifrågasättas utifrån grundläggande principer om fri bevisprövning i svensk rätt och framstår också som svårtillgänglig och oförutsebar. Tingsrätten anser dock att det möjligen bör övervägas att i lagtexten förtydliga att överskottsinformation endast får användas till andra ändamål, om det sker i *brottbekämpande* eller *brottförebyggande* syfte. Därutöver anser tingsrätten att det bör övervägas ifall det ska framgå direkt av lagtexten att proportionalitetsprincipen ska iakttas vid bedömningen och inte endast framgå av motiven.

Avslutande synpunkt

Som också utredningen varit inne på finns det ett behov av en redaktionell omarbetning av tvångsmedelslagstiftningens struktur. Detta för att göra regleringen mer lättillgänglig för såväl de professionella aktörerna som för allmänheten. Ett led i detta kan vara föra in proportionalitetsprincipen som en egen portalparagraf i inledningen av 27 kap. rättegångsbalken. En sådan omarbetning har legat utanför utredningens uppdrag, men bör kunna övervägas som ett led i den fortsatta beredningen, åtminstone på sikt.

Stefan Reimer

Sarah Södergren

Sara Öwall

I yttrandet har chefsrådmannen Stefan Reimer, rådmännen Annika Friberg, Anna Tengberg och Linus Videgren samt tingsnotarierna Sarah Södergren (föredragande) och Sara Öwall (föredragande) deltagit.